

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 fit, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadjatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az
ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ
(Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz),
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
(Gamauf Vilmos, e. titkárhoz)
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: **Paget János** elnök; **Berde Aron**, **b. Huszár Sándor**, **Mina János**, **Nagy Ferencz**,
Szabó Samu, **Szentgyörgyi József**.

Gyümölcseim.

(Folytatás.)

Asztrakáni piros alma.

(Astracan rouge, Red Astracan; Rother Astrakan.)

Szárma zása. Mint társa, az Asztrakáni fehér alma, ez is hihetőleg azon tartományból kerülhetett ki, melynek nevét viseli. Bárha neve a gyümölcsészeti művekben csak jelen század elején kezdett feltűnni, még is inkább el van már terjedve, mint a régibb gyümölcsészek előtt is már ismeretes Asztrakáni fehér alma. Ojtóvesszejét Oberdiecktől is, Lucastól is 1871-ben kaptam meg. Fajfámon már 1873-ban bemutatta mosolygó szép gyümölcseit melyek a leírásokkal egyezvén, fajom valódiságáról bizonyossá tettek.

Érés ideje. Jul. második fele.

Minősége. Kitűnőleg I. rendű csemege- és piacos gyümölcs.

Nagysága. Középnagy.

Alakja. Laposdad gömbölyű. Legnagyobb átmérője középtágra esik, honnét kelyhe felé inkább összehúzódik, mintsem szára felé ahol elég talpasan végződik. Szélessége rendszerint mindig meghaladja magasságát. Kelyhe többnyire zárt, hosszú, molyhos osztványokkal ellátott, hol szűkebb, hol ismét tágasabb, de mindig csekély mélyedésbe helyezett, melynek falait ránczok s apró húsos emelkedések teszik egyenlőtlenül s kissé bordázottá, mely bordázat laposan és elenyészőleg néha a gyümölcs

derekára is lehuzódik. Szára középhosszú és közép-vastag, molyhos, néha kissé görcsös, elég mély és tölcseralaku, néha pedig csekély és tágas, sima vagy sugaras rozsdával bevont falu üregbe helyezett.

Szine. Bőre kissé vastag, sima, gyöngéd tapintatu, kékes hamvval borított, ledörzsölve fényes, értékével csaknem aransárga alapszinű, mely színezetből azonban napos felén, sőt legtöbbször az egész gyümölcsön is, alig tűnik szembe valami, minthogy az egész felület karmazsin pirossal csaknem teljesen be van futtatva és márványozva, sötét vörössel szegtt pontocskái elég szembetűnök és számosak. Rozsdafoltok és alakzatok, a szármélyedést kivéve, ritkán fordulnak elő rajta.

Izlelése Húsa fehér finom, tömött, de porhanyó; az erősebben színezett gyümölcsöknél a bőr alatt kissé pirosas; leve elegendő üdítő savanyval emelt éd-s cukros, kellemesen fűszeres izü. Magháza nagy, nyilt tengelyű; fiokjaiban ép magvakat rejtő.

Fája. Mérsékelt növésű de edzett, korán és rendkívül bőven termő, miért is nagy fává még vadoncra nemesítve sem növekedhetik Szálasfának koronamagasságban ojtandó. Gyümölcsei jól állják helyöket a fán

Vesszei: Elég számosak, középhosszak és középvastagok és egyenesek fölálló vagy széles szögekben elálló, kissé könyökösek; aljuk felé sik fölületűek, hegyök felé hornyoltak, szennyesmoly-

hosak; sötétvörössel árnyalt szürkés zöldek, hosszas fehér pontokkal ritkásan, de elég szembetűnőleg pontozottak, kissé hosszas levélközűek.

Rügyei: Elég nagyok tompakuposak, fához apulók, sűrű fehémolyhosak, elég kiemelkedő, hármabordás ülőlapra helyezkedők.

Virágrügyei: Középnagyok, tojásdadok tompahegyűek, lazánálló, feketével szegett sárga pikkelyekkel borítvák, fehémolyhosak.

Levelei: Jókora nagyok, lágy szövetűek, többnyire széles kerülékesek, rövid, szurós, többnyire görbülő hegyben végződők, hullámos szélűek, laposak, kissé ívelték; felső lapjukon simák, bágyadtan fénylők, halványzöldek; alsó lapjukon molyhosak; széleiken mélyen, többnyire kettős és kissé tompafogakkal fűrészelték. Levélnyelök elég hosszú, vastag, fölálló vagy kissé vízszintesen irányuló, meglehetősen merev, molyhos, ősz felé alsó oldalán kissé violaszín piros. Levélpálhái igen fejletlenek, aprók, fonálidomúak, hamar elhullók.

Leirói: Mas, Le Verger, V. 7.

Leroy, Dict. de pomol. III. 82.

Flotow, Illustr. Handb. der Obstkunde I. 79. és többen mások.

Észrevétel. Házi, különösen pedig városi kertekben mindenütt széles elterjesztésre méltó, kitűnő, korai almafaj. Szépsége és jósága végett egyike lesz legkapósabb nyári almáinknak.

Cludius őszi almája.

(Pomme d'automne de Cludius; Cludius Herbstapfel)

Szármasa. Cludius superintendens nyerte magról Hildesheimban (Hannovera.) Bárha csak az újabb korban lépett is e jeles őszi alma a világba: úgy fájának termékenysége, mint gyümölcseinek kitűnő tulajdonai miatt mindenféle utat tört magának s kegyenczévé lön az újabbkori gyümölcsészeknek. Ojtóvesszejét 1871-ben kaptam Rautlingenből. Már 1873-ban bemutatta fajfámon első gyümölcseit, melyek a leírásokkal egyezvén, fajom valódiságát bebizonyították.

Érés ideje. Nálam sept., oct.; hűvösebb s emeltebb fekvésű vidéken pl. a székely földön, eltartható lesz decz. elejéig is.

Minősége. I. rendű csemege-, gazdasági és piaczos gyümölcs.

Nagysága. Különböző, hol közép nagy, hol ismét jókora nagy.

Alakja. Változó. Apróbb gyümölcsei többnyire kupos gömbalakuak, nagyobb gyümölcsei pedig magasas kuposak. Kalvilszerű lapos bordák vonulván rajtok végig, gömbölyödésük ritkán szabályos; egyik oldaluk rendszeren hizottabb, mint a másik. Legnagyobb átmérőjük száras végök közelében esik, honnan a gyümölcs elég talpasan végződve gömbölyödik; kelyhe felé inkább vagy kevésbé tompa csúcsban végződik. Kelyhe zárt; széles, hosszas, molyhos, sokáig zölden maradó osztványokkal ellátott; néha tágas és elég mély, néha szűk és sekély mélyedésben ülő, melynek falain ránczok s karimáján púpos emelkedések láthatók. Szára középhosszú, vékony, fás; sугaras rozsdával bevont falu, tágas és mély üregbe helyezett.

Szine. Bőre finom, kissé szívós, sikos tapintatu, viasz fehér, napos felén is csak kissé sárgás, többnyire minden pirt nélkülöző; apró, de napos felén eléggé szembetűnő, többnyire zölddel vagy fehéressel szegett pontocskákkal behintett. Rozsdalakzatok ritkán fordulnak elő rajta. Illata csekély.

Izlelése. Húsa fehér, finom, porhanyó, leve elég bő, czukros, gyöngéd borizú, kellemes zamatu. Magháza nyilttengelyű; kissé tágas fiókjában tojásdad alaku, ép magvakat rejtő. Kehelycsöve hosszas kúp alaku.

Fája. Fiatal korában erőteljes növésű, edzett, de nagy fává korai és rendkívüli bő termése következtében nem képes növekedni. Fölfelé törekvő ágaival, melyek gyümölcsveszőkkel és peczkekkel jól beruházzák, elég sűrű lombos koronát alkotó. Gyümölcsei jól állják helyöket a fán, mely virágzásában sem lévén kényes, rendszerint ép gyümölcsöket köt.

Vesszei. Nem számosak, elég hosszúak, közép vastagok, fölfelé elvékonyodók, fölálló, egyenesek, kissé könyökösek, ritkásan molyhosak; itt ott csupaszok, síkfölületűek; violaszínbarnák; aprócska, hosszas, fehér pontokkal ritkásan, hegyök felé azonban alig észrevehetőleg pontozottak; elég rövid levélközűek.

Rügyei. Igen aprók, három szögűek, lapulók, alig kiemelkedő, éles párkányos ülőlapra helyezkedők.

Virágrügyei. Középnagyok, tojásdadok vagy gömbölydedek; sötét vörös, lazán álló pikkelyekkel borítvák, fehér molyhosak.

Levelei. Inkább aprók, mint közepszerűek, kissé puhaszövetűek, kerek tojásdadok vagy kerülekesek; laposak vagy völgyesek; itt ott hullámos szélűek; alig íveltek, de nyelőkről gyakran kissé lefelé irányulók; hol rövidebb, hol kissé hosszabb, tompa vagy kissé szúrós hegyben végződők; széleiken a levélnyele felé kerek, a levéltányér hegye felé pedig meglehetősen hegyes fogakkal elég mélyen fűrészelték; felső lapjuk bágyadt fényű, világos zöld; alsó lapjuk molyhos. Levélnyelők elég hosszú, kissé vastag, merev, molyhos, többnyire fölfelé irányuló; tövénél, ősz kezdetén már, világos violaszínnel befuttatott. Levél pályái igen aprók, fonálidomuak, hamar elhullók.

Hasonneve. Cludius weisser, früher Spitzapfel, (Cludius korai fehér csúcsos almája.)

Leirói. Oberdieck, Illust. Handb. der Obstk. I. 215.

André Leroy, Dict. de pomol. III. 225.

Mas, Le Verger, V. 67-

Észrevétel. Minthogy az alföldön oly időben érik, midőn egyébféle nemes gyümölcsökben is bővelkedünk s ezek mellett az almákra, bármily pompásak legyenek is, csak szánakozva tekintünk; nem hozzánk való e gyümölcs faj. Piaczos gyümölcsnek azonban itt is megérdemlené, főképp népes városaink mellett, a nagybani elterjesztést. Hazánk északi és keleti hegyes vidékein, hol a szálló, őszi barack és a kényesebb természetű nemes körtefajok csak nagy bajjal tenyészthetők, bizonyára kiérdemlené e jeles almafaj az „egri“ nevet.

Samuelson „Omnium Royal“ aratógépe.

Azon törckvés, mely az aratógépeknek valódi használhatóságuk időpontja óta, e gépeknek tökélyesítésére irányult, sokszoros javításoknak lön szülőke s ma már a csak egy évtized előtti problema, melyben akkoron még az aratógépek sorsa létezett, mindinkább a szerencsés, — habár még most sem a végleges megoldás stádiunába lépett. — A „tökélyesítés“ egyes szavával kifejezett azon kellékek megvalósítása, melyeket a gépekhez kapcsolunk, a szerint lön természetesen leginkább megközelíthető, a mily mértékben birta az egyes gépészek által fölállított alapszerkezet a tökélyesítés lehetőségét s ebből folyólag

nyilván szemlélhetjük, hogy míg egyes alapszerkezetek a további javíthatásnak utját állották, addig más szerkezetek ismét nem zárták ki ugy a gépészi mint a gazdai kívánalmak szerinti átalakításokat a nagyobb s kielégítőbb munkaképesség emelésére.

Tagadhatlan, hogy Samuelson eredeti (régi) aratógép szerkezete a részek elhelyezése s kapcsolata tekintetében a legsikerültebbnek volt mondható már első megjelenésekor is. Amit ellene azóta a fokozottabb kívánalmak szerint felhozni lehetett, az abban állott, hogy súlya nagy, s nem helyből, s a különböző munkamódok szerint nem volt gyorsan kezelhető. Egyébkint a gépnek mind szerkezeti egyszerűsége, mind szilárdsága, nyugodt járása s rendes tiszta munkája a megalégedést kivívta.

Ezen utóbbi előnyök mellett, az alapszerkezet igen szerencsés elrendezése alapján, nem ütközött nagy nehézségekbe az, hogy a fokozottabb kívánalmaknak megfelelő javítások s tökélyesítés a gépen megejtessék s valóban az „Omnium Royal“ nevet viselő 1875. évi készítményű arató gépe a nevezett czégnak a szerkezet oly czélszerű berendezését s a munkamód és képesség oly kiváló mértékét tünteti fel, mely ugy a gépészeti tekinteteket, valamint a gazdai szempontokat nem kis és közönséges mértékben elégíti ki.

Alkalmat veszek tehát magamnak, hogy a gépnek úgy szerkezetéről, valamint munkamódjáról szük terünkhöz képest rövid vázlatot adjak.

Az „Omnium Royal“ is, mint a régi Samuelson-féle aratógép, egy járó kerékkal bir, melynek belső fogazásával van a hajtó kerék kapcsolatban, ez ismét a forgatyu tengelyére alkalmazott kúpkerekekkel együtt adja a kések mozgását. A járókerék talpa felében *sima*, felében *rovátkolt*, s párhuzamos síkban fekszik a talajjal a gép kiegyenlítetttsége folytán, melyet neki ugyancsak a járókerék külső tengely végére alkalmazott s egymásba rovátkolt koronyokba nyelével behelyezett kocsis ülés, illetőleg az itt ülő kocsis vagy vezető testsúlya kölcsönöz. A járókerék tengelye fogazott körszeletben nyugszik, mely a kerékszerkezet keretébe alkalmazott végtelen csavar segélyével fejebb-lejebb szállítható. A lerakó szerkezet kapcsolatos mozgását a hajtókerék kis kúpkerekétől nyeri, mely egy 40° hajlott irányban álló tengely által közli azt a gereblyék támpontjául szolgáló tányéros fogas koronggal.

Ennek tengelye különálló részletet képez s a kerék szerkezet keretében nyer elhelyezést. A metsző készülék az általános ismert szerkezetben van jelen azon lényeges javítással, hogy az ujjak alja a kés sin sikamlási aljában lyukgatott s így azokon a szemét és föld folyvást kihull s a kések megszorulását elhárítja. A metsző szélesség 4' 9". Az asztal külső támkereke radialis síkban szabad mozgással bir, minck a forgásoknál van jelentékeny előnye, a mennyiben az asztal megfeszülését kikerüli.

A marokrakást négy gereblye végzi, melyek egé-

szon fából készülvék s nyelüknél valamint a koszorunál fogva, melyen gördülnek, az asztal síkjához igazíthatók.

A gép működésbe helyezését vagy abból való kiállítását az üléshez nyuló fogantyú által egy könyökemelttyü eszközli, mely a hajtókerék váltóját nyitja vagy zárja.

A rud a kerék előréséhez két csavar által van beerősítve, melyek közül az első támpontul, a hátsó pedig állításra is szolgál, mit a rud végére s a keret felső lapjára erősített emeltyü kar által könnyen eszközölhetni. A befogás a rúdra erősített szegnél történik, melybe a ketős kisafa akasztatik; a rud vége pedig a lovak nyakló szijai vagy lánczaival köttetik össze.

A gép egyes részeinek anyagai a legjobbak, kidolgozása hibátlan, kenő helyei hozzá férhetőek s vagy dugókkal vagy zárlapokkal ellátvák. Külső kiállítása egyszerű, feltűnést nem kereső.

A teljesen felszerelt gép súlya 1014 ű.

Tudva azt, hogy a gép minden részleteinek pusztán szóbeli s nem rajzok nélküli leírása a megértés és ismerés kellő mértékére alig segítne el, jelenleg inkább a gép eddig észlelt működését érintem még meg.

A gép eddigi használatunkban általában igen kielégítő eredményt mutatott fel. Vonatására nézve mindenek előtt ki kell emelnem, hogy egy pár jó erőben levő közönséges ló, sik s akadály nélküli területen megerőltetés nélkül félnapig elégséges volt. Egyenetlenebb talajon $2\frac{1}{2}$ —3 órai időközben mutatkozott a vonóerő változtatása szükségesnek.

A gép munkája, nevezetesen vágása teljesen tiszta és szabályos. Egyirányban megdült gabonát igen jól, egyes, megkavarodott foltokat is kielégítőleg vágott. Ma-

rok rakása közép magasságu gabonában szabályos, igen magas szalmában ellenben majdnem folytonos, de ezen bajon a gereblye szám leszállítása által segíthetni.

Járása teljesen nyugodt. A kiegyenlítetttség folytán, melyet a vezető súlyától úgy kereszt, valamint hosszirányban nyer, a gép sem nem kajszál (az ellenállás mértéke szerint jobbra vagy balra nem hajlik), sem a vonóerő nyakára nem nehezedik, sem azt nem emeli.

Kezelése könnyü. A kocsis vagy vezető könnyen fordulhat vele. Működésben egy fogással beállíthatja vagy abból kivetheti. A gép lejjebb vagy fölebbvétele, kések váltása, kenés stb. néhány percz alatt megejthető rajta.

Munkaeredménye a vonó állat rendes, szokott lépéseiben 1 óra alatt 1866 $\square$ öl sigy napi munkaeredménye a kenést, vonóerő váltást beszámítva, a munka órák számával egyenlő lesznek kat. holdakban.

A gép eddigi működése után itélve, annak használhatósága, s munkaképessége felől a legkedvezőbbben lehet nyilatkoznom. Hasonló megítéltetésben részesült az még mindenütt ott, a hol újdonsága daczára már eddig is alkalmaztatott. Ha sikerül megoldani még azon feladatot is gépeinknek, hogy a tarló magasság is helyből s minden ponton tetszés szerint legyen szabályozható, úgy arató gépeink fejlődése s tökélyesbülése a legpontosabb kívánalmaknak megfelel s belépnek azon határba, mely már a megállapodást jelöli. — De ezen — talán kissé távoli időig az „Omnium Royal“ helyét a legjobbak között tartandja meg, s tán, a szerkesztőjétől neki előlegezett nevet is kiérdemli.

A gép Clayton és Shuttleworth pesti raktárában 420 frt. o. é.

Vörös Sándor.

T A R S A L G Ó.

A húslégmentesítési vállalat érdekében.*)

Tisztelt szerkesztő úr!

Ugy hiszem, hogy szükségtelen az általam meghonosított légmentesítési műtéteknek nagy hordereje felett sok szót szaporítani.

Számos bel- és külföldi lapok irtak már o műtétek nemzetgazdasági becseről.

Ez által honunk baromtenyésztői előtt feltárva áll a világ piacza, hol a pléh-bádogban légmentesen elkészített hús vagy egyéb tápanyag ép oly fontos kereskedelmi cikk, mint a kávé, cukor és buza.

Köztudomásra jutottak a magyar honvédelmi miniszterium mult évi megrendelése és ama kiváló dicséret, melyben az általam Kolozsvártt légmentesítettöltött káposzta és az évek hosszú során át elfartható hús legújabb időben a közös hadügyminiszteriumnál Bécsben részesített; mely miniszterium szakem-

berci Conserve készleteimet érett megfontolás után jegyzőkönyvileg a legjobb Ausztráliaiak fölé helyezték.

Ezen felül egy font tápanyag légmentesítése bádogostól, eljárásommal csupán tíz krajczárba kerül; öt krajczárba pedig elszállítása Londonig, hol ezt a hajózás semmi áron sem nélkülözheti és hol 24 lat mézarszéki hús 70 krért vágatik.

Mind e mellett sok alvajáró légmentesítő műtétem tekintetbe vételét szükségtelennek vagy időelőttinek mondja; utalván a bécsi piaczra, hol elég barom értékesíthető, valamint országunk megapadt marha készletére is.

Az ily kishitűek elég oktanok nem észlelni amaz örökös népgazdasági törvényt, mely a kereset és készlet közötti versenyzésen alapszik.

Ők nem veszik tekintetbe, hogy egy légmentesítő gép addig is, míg a képzeletökben hiányzó juh és ökör szaporodnék, marhavész fellépéseknél fényes szolgálatokat tehet; és mi több, szárnyasokat és kertészeti növényeket is kevés ember segítségével a világ piaczok számára határtalanul feldolgozhat.

Esküdni mernék tehát, és lelki szememmel magam előtt

*) Kérjük t. lapársainkail ezen sorok szives átvételére.

látom, mikép a hús és egyéb tápanyagok légmentesítése, tejsűrítést is ide értve, adott időben minden tekintélyesebb birtokon csekély költséggel be lesz hozva; főképp, ha a bádoggal szelenczék főrészei nagyobb szabású légmentesítő gyárakból megrendelhetők.

Hogy egy ilyféle központi gyár fennálljon: feláldoztam — se jobbra, se balra nem tekintve — önmagam, de pénzeimet is; melylyel fájdalom nem nagy mértékben bírtam.

Minek utána azonban semmiféle iparág elegendő forgó tőke nélkül nem folytatható: legfőképpen oly társra lenne szükségem, ki e roppant haszonnal összekötött gyári iparnál velem szövetkezne; sőt arra is kész vagyok, hogy az egész vállalatot egy részvénytársulatra átruházzam.

Ennél fogva felkérem tisztelt szerkesztő urat és becses lapja úján a többi tisztelt szerkesztősegeket: ne méltóztassanak elvonni figyelmüket hazánk jövődjéről egyik tényezőjétől; de nyissanak inkább mennél feltünőbb helyet becses lapjaikban ezen igénytelen soraimnak, valamint a mellékelt felhívásomnak is, nehogy hazafias iparkodásom rév előtt hajótörést szenvedjen.

Nagyra becsült olvasóinak pedig, kik nem indulnak a kis lelkiük és ócsárlók után, de kik mind a mellett a távol eső Ausztráliára és Déli-Amerikára utalnak, mint a melyekkel hús dolgában nem versenyezhetni; legyen megengedve azzal felelnem: hogy a vizek és folyók szűkében lévő Ausztráliában, még mielőtt sok évi külföldön barangolásaimból magyar hazámba vissza érkezhettek volna, már tizenöt krajczárjával fizették a juhús bécsi fontját, és hogy ezen ár azóta szüntelen nő.

A mi pedig Dél-Amerikát illeti, ott az ingyen marha már régóta csak volt, de most a hús ott is elég drága.

Igy p. o. Fray-Buentosban a hús árának nagy emelkedése már nyugtalan álmokat okoz az Extractum Carnis Liebig készítőinek, kik jelenben huszonkét font húsból állítgatják elő azt, mire az előtt harminczöt font nyers húsananyag fordított.

Állításom mellett Jókainak barátjára, a jelenleg hazánkat beutazó jóhirű Mr. John Fretwell're hivatkozom.

Kiváló tisztelettel maradván

Kolozsvárt, főtér, július 20. 1875.

alázatos szolgája

Gr. Pongrácz István,

Jegyzőkönyv.

A bécsi cs. kir. közös hadügyministerium által folyó 1875-ik év május 20-án közölt német szövegből kivonatilag átfordítva.

A jegyzőkönyv felvételét folyó 1875-ik év április 24-én a cs. kir. katonai művezetési (technisch) és igazgatási (administrativ) bizottmány (Militär-Comité) részéről.

Tárgya:

Azon légmentesített hús és tápanyagoknak bizottmányi megvizsgálása, melyeket gróf Pongrácz István úr a cs. királyi (közös) hadügyminister ő nagyméltóságának Kolozsvárról Bécsbe felküldött.

Bizottmányi vizsgálat alá vétetett öt rendbeli légmentesítve szelenczézett tápanyag.

Elsőnél a környező bádoggal útközben (während des Transportes) véletlen sérülést kapott. Tartalma fiatal marhahús csontostól.

Másodiknál a hús, mint kinézése, mint ízlésére nézve kitűnő volt (vorzüglich), ugyanynyira, hogy jobbat kívánni nem lehetne. (Lies nichts zu wünschen übrig).

Itt a hús sótalan állapotban történt fenntartása, négy fontot tartalmazó szelenczékben, fényesen sikerültnek mondható.

Harmadiknál, mely 15 ó előtti készítmény, és a

Negyediknél, mely újabb időbeli: az ugyancsak sóségités, de csont nélküli hús, kitűnőnek (vorzüglich) bizonyult.

Ötödiknél magyar töltött káposztára akadtak, mely ízletesen volt elkészítve. (Schmackhaft).

Megjegyeztetett, hogy minekutána gróf Pongrácz István úr az ekép dobozott marhahús fontját Erdélyben legfeljebb 42 krjával, a káposzta adagját (Portion) pedig 28 krjával előállítani ajánlkozik: ki lehet mondani készítményeiről (seine Erzeugnisse), hogy azok a hadseregnél kipróbált Ausztrália, Texas és Uruguay-féle tengerentúli hasonnemű legjobb és legolcsóbb készítményekkel (wohlfeilsten, bester Qualität), nem csupán vetélkedhetnek, de mindent összevetve, azoknál talán még jutányosabbak (Wenn nicht billiger).

Mindezeknél fogva gróf Pongrácz István úr azon állítása is, hogy nincs külföldi gyár, mely saját gyártmányait jóságra vagy olcsóságra nézve (was deren Güte und Billigkeit betrifft) megközelíthető, bebizonyultnak kimondatik. (begründet)

A magyar töltött káposztánál, mely négy adagos szelenczékben lett bemutatva, megjegyeztetik, mikép behozatala a hadseregnél, jutányos ára mellett (mässiger Preis), már csak változás okáért, (eine sehr willkommene Abwechslung), és egészségi szempontból annál inkább ajánlható: mivel főrésze, a savanyu káposzta, a birodalom majd minden nemzeténél egy igen kedves elődel.

Befejezésül a gróf Pongrácz István úr által légmentesített tápanyagok, (Conserven), e vizsgálati eredmény alapján, mint jól sikerült (gute geeignet) és a mellett jutányos (sehr preiswürdige) készítmények, nem csak a cs. kir. hadsereg tábori ételmezésére, de az erődök e részbeni ellátására is, elismerőleg (anekannt und empfohlen) ajánlatnak.

A fennebbinek terjedelmes német szövege nállam megtekinthető.

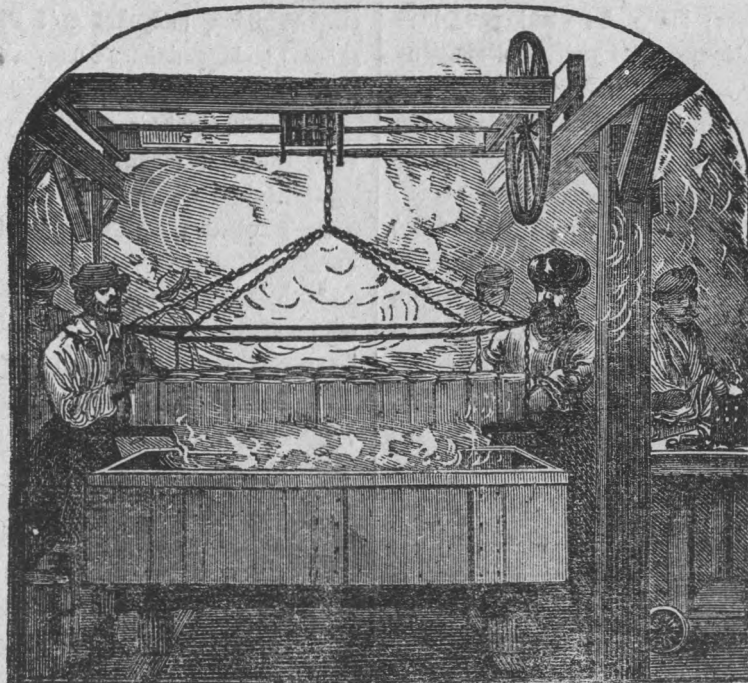
Kolozsvárt, július hó 1875.

Gróf Pongrácz István, m.

F E L H I V Á S.

A kolozsvári Conserve-hús gyártmányok, melyekről a „Times“ nevű londoni világlap, és vele számos magyar, angol és német ujságok, nagy elismeréssel nyilatkoztak, és melyeket a bécsi cs. kir. (közös) hadügyminisztérium folyó évi május 20-án Abth. 12. Nro 1169 lebecsátott hadbizottmányi jegyzőkönyve, minden eddigi a hadseregnél kipróbált légmentes Conserve-készítmények felébe helyezi: általános kézzel fogható diadalt arattak minden máshonnani készítmény felett; úgy, hogy a

hajlandóságát vélem rögtön tudassa, minekutánna elegendő forgó tőke a további fönlét és terjeszkedéshez elkerülhetetlen szükségesnek mutatkozik.

Hisz valódi szőgyenünkre és a belföldi állattenyésztés kimondhatlan hátrányára válnék, ha egy országot boldogíthatott iparágna, ama hallatlan közönyösség és vállalkozási hiány miatt, mely magyar emberek hagyományos átka, mondjuk rossz szokása, meg kellene szűnni; és ha a had- és honvédsereg milliója akár a jövő őszi hadgyakorlatoknál, akár háboru idejében, ismét idegen gyárakból kikerült tápanyagokból élődnek; vagy a várak és erődök élelemtárai — belföldi készletek hiányában — külföldi gyárakból láttatnának el.

A kolozsvári lóversenyek sorozata október 8- és 10-én:

Első nap: péntek október 8-án.

I. Ivadékverseny. 1871-ben elletett félvérek számára. Indítványozta Tisza László. Futhat minden 1871-ben a magyar korona birodalmában elletett félvér csikó. Távolság $1\frac{1}{2}$ ang. mrfld. Teher 110 font. A régi Erdély határán kívül elletett csikóra 3 fonttal kevesebb. Tétel 10 arany, fuss vagy fizess. Semmi csikó, semmi tétel. A tétösszeg 100 arany erejéig az első lóé, az ezen felüli oszlik az első és második ló közt (11 aláírás).

1. Gr. Bethlen Sándor a. Sambo. a. Campanula, meddő.
2. Gr. Bethlen Sándor a. Sambo, a. Cotillon, p. mén.
3. Br. Wesselényi Béla a. Demi-Castor, a. Sapho, pej kancza.
4. Br. Wesselényi Béla, a. Demi-Castor, a. Madár, iker.
5. Tisza László, a. Vicar-of-Vakefeld, a. Biche en Bois, sp. mén.

Szükséges tehát azonnal husz darab 500 forintos részvényeknek hozzájárulása.

Ezen részvényeknek, melyek mindegyikéhez igen természetesen válltve is járulhatni, 30 százaléki, esetleg, t. i. háborús időben 100 százaléki terjedhető jövedelmeire az elsőbbség biztosítani fog.

Kolozsvártt, július hó 1875.

Az első magyar húst légmentesítveszelencéző és Conserve vállalat nevében:
Gróf Pongrácz István, m. p.

6. Tisza László a. Nicolas, a. Theba, meddő.
7. Tisza László a. Nyirbátor, a. Pirka, srg. kancza.
8. Gr. Bethlen Károly a. Sambo, a. Remény, meddő.
9. Gr. Bethlen Károly a. Sambo, a. Babám, deres.
10. Br. Bánffy Ádám a. Nicolas, a. Irma, srg. mén.
11. Br. Bánffy Ádám, a. Nicolás, a. Artot, meddő.

II. Államdíj 250 darab 10 frkos arany. Futhat minden Erdélyben elletett s felnevelt kancza és mén. Távolság 2 mrfld. Teher 3 évesre 104, 4 évesre 124, 5 évesre és idősebbre 133 font; ménre 3 fonttal több. 1200 frt értékű verseny nyertesére 6, két ily, vagy egy 2500 frt értékű díj nyertesére 10 fonttal több; de nem halmozva. Nem Erdélyben fogantatott, de anyjkkal behozott csikókra 3 fonttal több. Tét 100 frt, fele bánat, egy hóval verseny előtt jelentve 25 frt. Tét- és bánatösszeg fele a második lóé. Nevezés július 20-ka 12 óráig bezárólag.

III. Hölgyek díja. Tiszteletdíj. Minden erdélyi birtokosok tulajdonában levő ló számára. Távolság $1\frac{1}{4}$

mfld. Teher 3 évesre 125, 4 évesre és idősbre 146 font, ménre 5, telivérre 15 fonttal több. Lóra, mely futás végett még gyepen meg nem jelent 5, idomítatlan lóra még 10 fonttal kevesebb. Tét 25 forint, f. v. f. Urlovarok. Nevezés október 1-ső déli 12 óráig.

IV. Lovaglók egyletének lovardadíja. Bármely országbeli és kora jól iskolázott és szolgáltevéssre képesített ló számára. Díj az elsőnek 200 frt és tiszteletdíj, a másodiknak tiszteletdíj és a tételek. Tétel 3 frt. Nevezhetni a versenylőtti napig Bartha Lajosnál. Főtér, 2 sz. alatt.

V. Államdíj 200 drb. arany. Futhat minden a magyar korona területbeli 3 éves mén és kancza. Távolság 2 mrfld. Teher 105 font, ménre 2 fonttal több. Erdélyben nevelt lovakra 5 fonttal kevesebb. Tét 100 frt, fele bánat. Tét és bánat összeg fele a második lóé. Nevezés jul. 20 déli 12 óráig bezárólag.

VI. Akadályverseny (Handicap). Díj 300 forint. Futhat minden ló. Távolság 4 mrfld., legszélesebb árák 12 láb, legmagasabb akadály 3 láb. Tétel 25 forint. F. v. f. Urlovarok. Nevezés október 1-ig déli 12 óráig.

VII. Ivadékverseny. 1872-ben elletett lovak számára. Indítványozta br. Wesselényi Béla. Távolság 1 $\frac{1}{2}$ angol mérföld. Teher 100 font, ménre 3 fonttal, Erdélyen kívül elletett lóra még 7 fonttal több. Tétel 10 arany, bánat az egész: azonban egy évvel a verseny előtt visszavonva csak 5 arany. Nincs csikó, nincs tétel. (9 nevezés).

1. Br. Wesselényi Béla a. Zetland, a. Abbes, bp. m.
2. Br. Wesselényi Béla a. Zetland, a. Eugenia, nincs cs.
3. Br. Wesselényi Béla a. Zetland, a. Buttercup, bp. k.
4. Br. Bánffy Ádám a. Zetland, a. Palma, meddő.
5. Br. Bánffy Ádám a. Zetland, a. Ilka, kimult.
6. Br. Bánffy Ádám a. Zetland. a. Patti, meddő.
7. Gr. Bethlen Károly a. Sambo, a. Emma, br. k.
8. Gr. Bethlen Sándor a. Sambo, a. Lionesse, meddő.
9. Gr. Teleki Géza a. Gladiator, a. Scándal.

Második nap: vasárnap október 10-én.

I. Ivadékverseny. 1871-ben elletett lovak számára. Indítványozta Tisza László. Futhat minden 1871-ben a régi Erdélyben elletett csikó. Távolság 1 fél mfd. Teher 100 font kanczára és herélre 3 fonttal, félvérre még 5 fonttal kevesebb. Tétel 10 arany, fuss vagy fizess. Semmi csikó semmi tétel. A tétösszeg 100 arany erejéig az első lóé, az ezentuli oszlik az első és második ló között. (14 nevezés)

1. Gróf Bethlen Sándor a. Gladiator, a. Harizs, p. m.
2. Br. Wesselényi Béla a. Demi-Castor, a. Eugénia, p. k.
3. Br. Wesselényi Béla a. Demi-Castor, g. Abbes, meddő.
4. Br. Wesselényi Béla a. Demi-Castor, a. Buttercup, p. k.
5. Tisza László a. Forbidden-Fruit, a. Prevention, meddő.
6. Tisza László a. Gladiator, a. Bihar, p. m.
7. Tisza László a. Nikolás, a. Brahmopoutra, kimult.
8. Gr. Bethlen Károly a. Sambo, a. Emma, brp.
9. Gr. Bethlen Károly a. Sambo, a. Viola brp.
10. Gr. Bethlen Sándor a. Sambo, a. Lionesse, br. m.
11. Br. Bánffy Ádám a. Nikolas, a. Palma, meddő.

12. Br. Bánffy Ádám a. Nikylas, a. Ilka, meddő.

13. Br. Bánffy Ádám a. Nikolas, a. Patti, meddő.

14. Br. Bánffy Ádám a. Nicolas, a. Lizi, meddő.

II. Eladó verseny 50 darab arany Egyleti díj. Futhat minden ló. Táv. 1 fél mfd. Teher 3 évesre 100, 4 évesre 118. 5 évesre és idősbre 136 font, ménre 5. telivérre 15 fonttal több. Erdélyen kívül nevelt lovakra még 15 fonttal több. A nyertes árverés után 800 frtért eladó; minden 100 frtért, melylyel olcsóbb a ló, 5 font teher könnyedségben részesül. Kikiáltási ár a bejelentett ár; a többlet a verseny pénztárt illeti Tét 10 arany, fele bánat. Nevezés augusztus 10 déli 12 óráig.

III. Lovaglók egylet-díja. (Akadály verseny.) Tiszteletdíj és 200 fl. Futhatnak bármely országbeli és kora lovak, melyek még akadályversenyben 1000 frtot vagy ennél nagyobb díjt nem nyertek. Távolság 2 fél mfd. Jó vadász talaj. Az akadályok 3 lábnál magasabbak és 10 lábnál szélesebbek nem lehetnek. Teher százötven font. Lovagolhatnak az egylet tagjai, de hogy a tulajdonos az egylet tagja-e vagy nem, nem jön tekintetbe. A győztes lovas kapja a tiszteletdíjt és 200 frtot: a második lovas a tételeket, bánatokat és tiszteletdíjt. Tétel 5 forint, bánat az egész. Lovagolhatni tetszés szerint: színeiben, egyruhában, vagy lovagló ruhában. Legalább 2 lónak indulnia kell, különben a díj nem adatik ki. Bejelentések verseny előtti napon titkár Bartha Lajoshoz intézendők.

IV. Erdélyi díj. Minden Erdélyben elletett és felnevelt félvér ló számára. Távolság 3 mfd. Teher 3 évesre 104, 4 évesre és idősebbre 130 font, ménre 3 fonttal, egy 500 frtos díj nyertesére 5, két ily vagy nagyobb díj nyertesére még külön 8 fonttal több. Tét 100 forint, fele bánat. Tét- és bánatösszeg fele a második lóé. Nevezés augusztus hó 10 déli 12 óráig.

V. Földészek versenye. Adja Kolozsvár sz. k. város közönsége. Futhatnak mezei gazdák saját oly lovai, melyeket a bíróság elfogad. Távolság a pálya köre, nyereg nélkül, nemzeti öltönyben. Nyeremény: az elsőnek 70 frt, a másodiknak 20 frt. és a harmadiknak 10 frt. o. é. Bejelentés futás előtt egy fél órával.

VI. Ivadékverseny. 1872-beli félvérek számára. Indítványozta br. Wesselényi Béla. Távolság 1 fél mfd. Teher 100 font, ménre 3 fonttal, Erdélyen kívül elletett lovakra 5 fonttal több. Tétel 10 arany, bánat az egész. Azonban a verseny előtt egy évvel visszavonva csak 5 arany bánat. Nincs csikó nincs bánat. (8 nevezés.)

1. Br. Wesselényi Béla a. Zetland, a. Sylph, brp. k.

1. Br. Wesselényi Béla a. Zetland, a. Lobelia, p. k.

2. Br. Bánffy Ádám a. Zetland, a. Polka, p. m.

4. Br. Bánffy Ádám a. Zetland, a. Gyöngy, meddő.

5. Gr. Bethlen Károly a. Sambó, a. Remény, br. m.

6. Gr. Bethlen Sándor a. Sambo, a. Campanula, p. k.

7. Gr. Bethlen Sándor a. Sambo, a. Ilona, p. k.

8. Gr. Teleki Géza a. Oberon a. Esmeralda.

VII. Államdíj 400 darab 10 fr. arany. Futhat, minden mén és kancza, mely magyar-osztrák birodalmi, vagy németországi államlakos jóhízemű tulajdona. Távolság 3 mfd. Teher 3 évesre 104, 4 évesre 125, 5 évesre 133, 6 évesre és

idősebbre 136 font, mére 3 fontal több; 3000 frt értékű dij nyertesére 6, két ily vagy egy 5000 forintoséra 10 fonttal több; de nem halmozva. Angol vagy francia lóra külön 17 fonttal több. Tét 200 forint, fele bánat, egy hóval verseny előtt bejelentve 40 frt. Tét- és bánatösszeg fele a második lóé. Nevezés jul. 20-ka déli 12 óráig.

VIII. Vigaszverseny. Kötelező minden lóra, mely ez évben a kolozsvári lóversenyek valamelyikére nevezve volt. Futhat csak oly ló, mely ez évben e pályán valamely díjra indult, de nem nyert. Kivétl képeznek a hölgyek díjára, az ivadékversenyekre, a lovaglók egylete díjaira és az akadályversenyekre nevezett lovak; ezekre a fennebbi feltételek nem kötelezők, sem nem kizárók. Távolság 1 mfd. Tét 50 frt, fele bánat, september 25-ig jelentve 20 frt nyeres által kizárva 20 frt. A terhek szeptember 15-ig a V.- és Versenylapban közzétételnek.

Megjegyzések.

1. Bármely versenyre csak egyleti részvényes nevezhet lovat, ilyen is csak ki bona fide nevezi lovat.

2. Részvényesnek csak az tekinthető, ki a versenyekig, e célra szerkesztett, nyilatkozatot — hogy 10 évig az egylet részvényes tagja óhajt lenni — aláírja és az első évi részvénydíjat 10 frtban befizeti.

3. Részvényes sem idomár, sem üzleti lovar nem lehet.

4. Minden nyeresémből 5% az egyleti pénztár javára levonatik.

5. Minden pályázó lótól annyszor a hányszor indul 5 forint indulási pénz és 5 forint gyeppez az egyleti pénztárba fizetendő.

6. Teheregységül a vámfont szolgál, távolság az angol mértföld.

7. A bejelentéseknek a díj külön megnevezésével, lovar színeivel, a ló származásával, a terhek pontos kiszámításával kell az egyleti titkárhoz intézett bérmentes levelekben történni.

8. Csak levél vagy táviratilag tett nevezés érvényes, mely nem később, mint a kitűzött napon és időben kell, hogy a titkárhoz bejőjön.

9. Valamennyi tét- és bánatösszeg a verseny előtti este 6 óráig a titkárságnál befizetendő, ellenkező esetben oly lovak, melyekért a tételek említett ideig be nem fizetettek, pályázásra nem eresztetnek.

10. Mindennemű tudakozódás, bejelentés és nevezés ily cím alatt: „Versenyt illető“ Bartha Lajoshoz Kolozsvárt, főtér 2-ik sz. bérmentesen intézendő.

A lovar-egylet megbizásából

Bartha Lajos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

* A himlőoltó anyagnak koronkint szükséges felfrissítése végett célszerűnek mutatkozván, a régibb gyakorlat-hoz képest, az eredeti tehénhimlőből eredő anyagot leszedni s gyűjteni: ennek eszközölhetése tekintetéből a következők állapítatniak meg. 1. Mindaz, ki valamely tehén természetes himlőzését a hatóságnak rögtön aként jelenteni, hogy ezen állatból himlőnyirk szedhető legyen, öt (5) frnyi díjazásban részesítte-

2. A tehénhimlőnek valódisága, rendszeren a tisztí főorvos által, lehetőleg egy állatorvosnak közbenjöttével ellenőrizendő s igazolandó. Megyei törvényhatóságokban e teendőre az alispán a tisztí főorvosnak meghallgatása mellett, jelen rendeletnek közvétetele alkalmával egyes járásorvosokat is jelölhet ki, saját járásaikra nézve. 3. A tisztí- s járási orvosok, az ily anyag megnyerhetése végett, hivatalos utazásaik alkalmával tudakozodni is tartoznak. 4) A tehénhimlőnyirk a hatósági orvos által gondosan szedendő, gyűjtendő, mindennemű ártalmas behatásoktól megőrizendő, s a járási orvos által a törvényhatóság tisztí főorvosának mielőbb beküldendő. 5) A tisztí főorvos, ki a himlőoltási szabályzat értelmében, a himlőnyirk fentartásáról és felfrissítéséről gondoskodni tartozik, ugy a netalán általa szedett, valamint a hozzá beküldött tehénhimlőnyirket működése területén felhasználja. 6. A fen kitűzött bejelentési díj, az illető törvényhatóságnak, a jelen rendelet 1) pontjában foglalt feltételeket, ugy szintén a tehénhimlő valódiságát igazoló aláírásokkal ellátott felterjesztése folytán az államkincstárból fog utalványoztatni. Erről a tvhatóság tudomás, megfelelő intézkedés és jelen rendeletnek minél tágasabb körben való közvétetele végett tudósítatik. Budapesten, 1875. július hó 6-án Tisza Kálmán s. k.

* A marha levelek ügyében. A magyar kir. földm. ipar- és keresk. minister köv. körrendeletet intézte valamennyi törvényhatósághoz: „Az 1874. évi XX. t. cz. azt rendelvén, hogy a marhalevelek ugy egyes marhák, mint egész farkák számára kiállithatók; a bélyeg- és illetékekről szóló f. évi XXV. t. cz. értelme szerint pedig egy marhalevéltre csak egy darab marha levén feljegyezhető, több törvényhatóságnak kételye merült fel az iránt miként alkalmazandó ezen két egymással ellenkező határozmány Mindennemű kételyek és zavarok elhárítása céljából figyelmeztetni kívánom a törvényhatóságot, hogy a későbbi törvény az előbbi törvényt megszünteti, illetőleg módosítja miből önkényt foly, hogy ez utóbb említett törvénynek jogerőre emelkedése óta a marhalevelek csak egyes darabok számára állithatók ki, Simonyi s k.

* A kézi cséplő gépek próbájáról, mely a napokban folyt le a kolos-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél és melyen három gép: a Weil Móré, Umrath és társáé; végre Clayton és Schuttleworthé vett részt, lapunk jövő száma hoz tüzetes tudósítást és jelentést.

* Sáskáknak léptek fel Küküllő megye több vidékén, névszerint Bunban is, melyek ugy a rétekben, mint a vetésekben tetemes kárt tettek. Ezen állatkák közül több példány beküldetvén, a t. munkatársunk Dr. Szaniszió Albert által megvizsgáltván, kitűnt, hogy nem vándorsáska, hanem az *Acridium stridulum*“ nevű sáskafajjal állunk szemben, mely azonban kivált oly nagy mennyiségben előfordulva, mint a jelen évben és vidéken, szintén nagyon érezhető károkat okozhat.

* Vándorgyűlési tárlatunk keretében az intéző bizottság utólagosan még a sertést is fel akarja venni. Biztos megállapodás még nem jöven létre, egyelőre csak jelezük a hirt, melynek megvalósulását melegen óhajtjuk. Egyáltalában azt halljuk, hogy a tárlatot illetőleg szép érdekltség mutatkozik és néhány külföldi gyárosnak részvétetele is kilátásban áll.

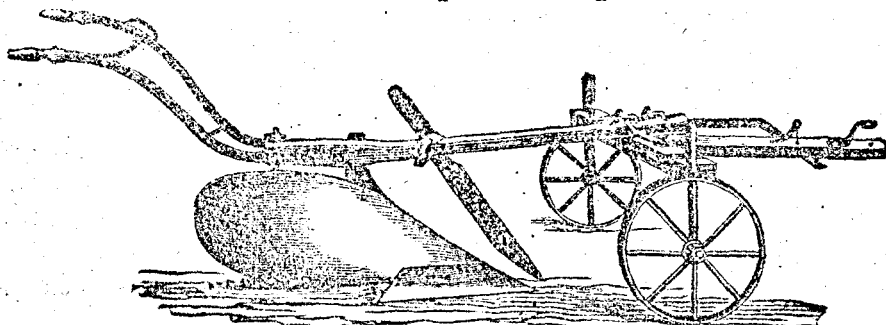
Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H i r d e t é s e k.

Gubicz László gazdasági gépgyára

Budapesten, Lipót-utca 41-ik szám.

Ajánlja általános elismerésben részesült kitünő

Gubicz-ekéit,

ugyszinte magtakaróit, boronáit, rög-törőit, rostáit s b. jutányos ár mellett.

Arjegyzéket kívánatra bérmentesen küldve, megrendeléseket pontosan teljesít

Gubicz László.

(7)

(14—26)

Cséplő gépek
kézi- és lóerőre

KAPITATÓK

GYÁRI ÁRON

TAUFFER FERENCZNÉL

Kolozsvártt,

kezelési-, utasítási ábrával ingyen és
bérmentve.

(30—52)

(1)

JANKÓ VINCZE

GÉPGYÁRA KOLOZSVÁRTT.

A mult évi hivatalos statisztikai adatok szerint Erdélyben 181016 eke állott a földmivvelés szolgálatára, melyek között csak 3967 vas eke találtatott.

A cultura magasabb fokán álló államokban a vas-ekék általában tökéletesbéknek tartatnak, mint a faekék, s azoknak elterjedése egyszersmind a gazdaszat fejlődési fokát jelzi.

Bátor vagyok jó hírünk és nevünk érdekében a t. cz. gazdaközönséget ezen körülményre megújítva figyelmeztetni s egyuttal értesíteni, miszerint gyári üzletem ez idő szerint kiválólag ekegyártással foglalkozik.

Ekéim az erdélyi földviszonyokhoz átalakítva

Gubicz, Vidats és Clayton-féle

minták szerint készülnek javított szerkezettel s mostani alakjokban a legkövetelőbb igényeket is kielégítik.

Ekéimet ötféle nagyságban készítettem. Az első számú legnagyobb, az ötödik számú legkisebb.

Az árak az ekék nagysága szerint következők: 25 frt, 22 frt, 20 frt, 18 frt, 16 frt; vastengelyű eketaligáé 14 frt, fatengelyű taligáé 12 frt. Levél által tett megrendeléseket is gyorsan és pontosan teljesítik.

Répavágók, szecs kavágók, morzsolók, rosták, borsajtók, borfejtő szivattyuk gyáramban mindenkor kaphatók.

Megromlott gépek kijavítására is teljes készséggel ajánlkozom.

Kolozsvártt, 1875.

teljes tisztelettel

JANKÓ VINCZE
gépgyár tulajdonos.

(14)

(16—26)

MOZDONY, JÁRCÁNY ÉS CSÉPLŐGÉPEK.

Verseny kézi cséplőgépekkel.

A helybeli magyar királyi gazdasági tanintézetben folyó hó 20-án kézi cséplőgépekkel verseny cséplés tartatott, mely alkalommal

Clayton és Shuttleworth

czég gépei előnyvel dolgoztak. Addig is, míg az

eredmény hivatalosan közöltetnék, ezt a t. cz. gazdaközönség érdekében tudatom

K. CZINK,

Kolozsvártt, belközéputca 12. szám.

mint a „Clayton és Shuttleworth“
„Walter A. Wood“ czégek erdélyi főképviselője.

A legszolidabb szerkezetű gazdasági gépek megrendelő irodája.

(25)

(1—6)

K. CZINK, ERDÉLYI FŐKÉPVISELŐ KOLOZSVÁRTT.

Felhívás

mezetermények jégkár elleni biztosítására.

A jégbiztosítási idény beálltával van szerencsénk a gazda közönség tudomására hozni, hogy a „VICTORIA“, mint előző években, úgy az idén is mindennemű termény, mint: **takarmányfűvek, czukorrépa, kalászos-gabnák, kereskedelmi olajos növények, szőlő, dohány**

jégverés elleni biztosítását

eszközi.

A díjak az egyes vidékek jégveszélyessége szerint lehető csekélyre szabvák.

Biztosítások elfogadtatnak váltóra is.

Társas és községi, aztán nagyobb biztosításoknál külön kedvezmények nyujtatnak.

Károk bejelentés után, mint eddig is igazságosan és méltányosan rendeztetnek és a feltételek értelmében fizettetnek.

A „VICTORIA“ ismert neve feleslegessé tesz minden újabb ajánlgatást, s csak jellemzésül említettnek meg, hogy e társaság tavaly több mint **egy millió kétszáz ezer forint** s keletkezése óta összesen több mint **hat millió forintnyi kárt** fizetett ki biztosítottjainak.

A már évek óta tapasztalt mostoha termési viszonyok után ez évben a gondviselés bő aratással kecsegtet, az előre látó és számító gazda nem teheti ki már már utolsó menedékét, ez idei termést, égy jégverés által minden órán előidézhető pusztulás veszélyének s csekély díjért az ellen biztosítást szerezni minden okszerű természetnek saját érdeke parancsolta kötelesség

Közelebbi részletek iránt a központi iroda s a vidéki fő- és alügynökök nyujtanak felvilágosítást.
Kolozsvárt, 1875-ki idény. (4) (15-26)

„Victoria“
biztosító társaság.

Piaci árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A heti vásár.		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mazsa		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	roz s	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
á r a k r a j e z á r o k b a n										
Kolozsvár	julius 22	410-420	240-260	230-240	160-200	230-240	180	85	—	21
Nagy-Várad	decz. 29	380-480	340-370	280-320	180-200	260-300	300	140	1500	24
Maros-Vásárhely	május 13	314-360	200-240	200-226	110-124	—	210-220	60-80	600-1100	20
Károly-Fehérvár	julius 17	328-338	265-275	215-225	140-150	—	170-180	105-125	900	20
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	decz. 31	388-455	361	290-312	135-141	318	—	—	—	18
Besztercze	május 18	340-400	280	250	150	—	180-250	100-190	650	16
Nagy-Enyed	junius 24	288-313	238-270	163-200	138-150	—	290-300	45-55	800	18
Szamosujvár	julius 19	300-320	220-240	200-220	130-140	—	160	50	1200-1400	17
Décs	julius 20	300-320	260-280	180-200	145-150	—	210-220	60-90	800	18
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 76 frt 39 kr. — Ezüst árkelet 103.45

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjszabályzata.

	széri hirdeteskor											
	1-1		1-3		1-6		1-12		1-24		1-52	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
16/16 lap	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
8/16 „	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
4/16 „	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2/16 „	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16 „	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Nagyobb hirdetesknél külön kedvezmények.
Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hanyszor a hirdetés megjelenik.
A szives megrendelésben világosan kérjük kiténni: mennyi helyet igényel a beküldött mellékelt hirdetés számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala és a Gámán János örökösök nyomdájának központi irodája (főter gr. Gyulai-ház) Mellékletek százanként 1 o. é. forintba számítatnak.

TARTALOM:

Gyümölcseim. — Samuelson „Omnium Royal“ aratógépe. — Társalgó. — A húslégmentesítési vállalat érdekében. — Jegyzőkönyv. — Felhívás. — A kolozsvári löversenyek sorozata október 8- és 10-én. — Egyveleg. — Hirdetések. — Piaci árak.